

Sayı : E-54045643-610-23510698
Konu : Soru Önergeleri (7/35974)

7135974 GV 37

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.11.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1730994 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Sayın Av. Dr. Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/35974 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/35974) (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: F02D8254-6BBC-4EF4-B9FB-A0050DB7AF60

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Bilgi için:Şevket KALANLAR

Tel: (0312) 287 33 60

Mühendis

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Telefon No:(312) 287 33 60

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN AV. DR. MUSTAFA SEZGİN
TANRIKULU'NA AİT 7/35974 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR CEVAPLAR**

Ülke genelindeki hayvan varlığımız, sağmal büyükbaş hayvan sayısı, kırmızı et ve çiğ süt üretimimize ait veriler TÜİK'in kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Hayvancılık destekleme ödemeleri Bakanlığımız kayıt sistemlerine kayıtlı olan yetiştiricilerimize yapılmakta olup kayıtlılık zorunludur.

Çiğ süt desteğinden yararlanacak üreticilerin işletmesinde bulunan ve desteklemeye konu olan sütün elde edildiği büyükbaş ve/veya küçükbaş sağmal hayvanlar ile sağmal hayvanların bulunduğu işletme için işletme sahibi adına Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) sigortalarının yapılmış olması ve TARSİM poliçe bilgilerinin çiğ süt üretim sözleşmelerinde belirtilmesi gerekmektedir. Yönetmelik çerçevesinde Türk Veteriner Bilgi Sistemi (TÜRKVET) üzerinden rutin olarak her ayın son günü çekilen sağmal sayıların TARSİM sigortalı hayvanlar üzerinden uyum kontrolü yapılarak aynı işletme tarafından sigortalanmış olma durumları kontrol edilmektedir.

Hayvancılık desteklemeleri, desteklemelerle ilgili mevzuat kapsamında yürütülmektedir. Destekleme politikaları her yıl gözden geçirilmekte ülkesel ihtiyaç, yetiştirici talepleri, hayvansal ürünlerde kalite ve verim artışına yönelik tedbirler alınmaktadır.

Bakanlığımız, 2024 yılında destekleme politikasında önemli değişikliğe gitmiş, ürün bazlı ve verimlilik esaslı destekleme modelini benimsemiş, temel, yönlendirici ve verimliliği artırmaya yönelik destekleme modeli oluşturulmuştur. Bu kapsamda, büyükbaş hayvancılıkta buzağı ve malak, küçükbaş hayvancılıkta ise kuzu/oğlak destekleri uygulanmaya başlanmıştır. Hayvancılık desteklemelerine ilişkin mevzuatta, temel ve ilave desteklerden yararlanma şartları açık ve ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir.

Buzağı ve malak ile kuzu/oğlak desteği temel destek şartı olarak ülke içinde doğmuş küpelenmiş, TÜRKVET sistemine kaydedilmiş, en az 4 ay (120 gün) süre yaşamış ve belirlenmiş aşlarının yapılmış olması gerekmektedir.

Temel destek alma şartlarını sağlamayan buzağı ve malaklar ile kuzu/oğlaklara ilave destek verilmemektedir. Küpe takılmayan ve diğer destekleme şartlarını sağlamayan büyükbaş (buzağı ve malak) ve küçükbaş (kuzu/oğlak) hayvanlar destekleme kapsamı dışında tutulmaktadır.

Kaçak kesim veya yanlış beyan riskini önlenmek amacıyla işletmelerde belli dönemlerde fiili tespitler yapılmaktadır.

TÜRKVET kayıt sisteminde, 30, 40 ve 50 yaşında canlı durumda hayvan kaydı bulunmamaktadır.

Çiğ süt desteği kapsamında 2024 yılı ilk 9 ayında 208.332 üreticiye üretmiş olduğu 7.819.323.939 litre çiğ süt üretimi karşılığında 3.343.533.188 TL çiğ süt desteği ödenirken, 2025 yılı ilk 9 ay ödemeleri tamamlanmış olup ekim kasım aralık dönemi ödemeleri takvim çalışması devam etmektedir. 2025 yılı ilk 9 ayında 185.398 üreticiye üretmiş olduğu 7.517.390.285 litre çiğ süt üretimine 2024 yılı ilk 9 ayına göre yüzde 25 artışla 4.179.420.348 TL çiğ süt desteği ödenmesi yapılmıştır.

Kırmızı ette ülkemizin kendi kendine yeterlilik oranı %93 olup arz yönünden herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Bununla birlikte, mevcut arz ve talep dengesi dikkate alınarak; yerli

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

üreticinin korunması, besi işletmelerindeki boş kapasitenin değerlendirilmesi, piyasada oluşabilecek spekülâtif hareketlerin önlenmesi, fiyat istikrarının sağlanması ve tüketicinin uygun fiyatla kırmızı ete erişiminin temini amacıyla, tüketimin yoğun olduğu dönemler de planlanmak suretiyle kontrollü bir besilik hayvan ithalat yönetimi uygulanmaktadır.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO-2023) verilerine göre ülkemiz, büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlığı bakımından Avrupa'da birinci sırada yer almaktadır. Toplam kırmızı et üretiminde de (domuz hariç) Avrupa Birliği ülkeleri arasında lider konumdadır.

FAO-2023 verilerine göre ülkemizde büyükbaş hayvan başına ortalama karkas verimi 286,7 kilogram olarak gerçekleşmiştir. Bu değer, Avrupa Birliği (AB) ortalaması olan 288,3 kilograma yakın, dünya ortalaması olan 262,2 kilogramın ise üzerindedir. Küçükbaş hayvanlarda ülkemizin ortalama karkas verimi 21,7 kilogram olup AB (13,5 kg) ve dünya (15,3 kg) ortalamalarına kıyasla oldukça yüksek bir seviyededir. Bu göstergeler, ülkemizin özellikle küçükbaş hayvancılıkta verimlilik açısından güçlü bir konumda bulunduğunu, büyükbaş hayvancılıkta ise dünya ortalamasının üzerinde bir performans sergilediğini ortaya koymaktadır.

2024 yılında büyükbaş hayvancılık (buzağı ve malak) desteklemelerinde verimlilik kriterleri ilave desteklemeleri (suni tohumlama, yerli sperma kullanımı, işletme soy kütüğü, ari işletme, AB onaylı işletme ve genomik test desteği) kapsamında buzağılar için 1.649.032.800 TL ve malaklar için 2.194.100 TL olmak üzere toplam 1.651.226.900 TL destekleme ödemesi yapılmıştır. Verimlilik kriterleri desteği buzağı toplam desteklemelerinin %19,1'ini malak desteklemelerinin %3,7'sini oluşturmuştur.

2025 yılı itibarıyla bulunan 17.544.200 baş sığır varlığımız, yalnızca kesimlik hayvanları değil aynı zamanda süt sığırlarını, damızlık hayvanları ve henüz kesime uygun olmayan genç hayvanları da kapsamaktadır. Bu nedenle, toplam sığır varlığını baz alarak kişi başı et tüketimi veya ithalat rakamlarıyla doğrudan ve matematiksel olarak bir kıyaslama yapmak doğru olmayıp bu yaklaşım, kırmızı et arz potansiyeline ilişkin hatalı yorumlara neden olabilecektir.

Bakanlığımızca 2024 yılında hayata geçirilen hayvancılık yol haritası ile birlikte; üretim planlaması, yeni destekleme modeli, hastalıklarla mücadelede yeni tedbirler, yeni yol kontrol noktaları, damızlık hayvan üretiminin artırılması, çiğ süt eylem planı ve ıslah eylem planı hayata geçirilmiştir. Stratejik hayvansal ürünlerde 2028, 2035 ve 2050 yıllarını kapsayacak şekilde projeksiyonlar yapılmıştır.

Et ve Süt Kurumu, hayvancılık sektöründe dönemsel olarak yaşanan arz-talep dengesizliği nedeniyle piyasada oluşan fiyat dalgalanmaları ve spekülâtif hareketlere karşı piyasa düzenleme görevini yerine getirmektedir.

Bakanlığımız tarafından üretimin geliştirilmesi amacıyla hazırlanan 'Hayvancılık Yol Haritası' kapsamında, ülkemizin etçi damızlık hayvan varlığının artırılması ve kırmızı et üretiminin yükseltilmesi amacıyla Et ve Süt Kurumu ile Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü arasında protokol imzalanmıştır. Ülkemiz hayvan varlığı ve üretimini artırmaya yönelik orta ve uzun vadeli politikaların uygulanmasına devam edilerek, ithalatın kademeli olarak sonlandırılması hedeflenmektedir.